

ויזרע יצחק

שנה ד'

<p>פרשת "מקץ" – הנוכה הפטרה: "רני ושמוחי" כח' כסלו תשע"ב</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>י"ב 16:04 י"ג 17:20 י"ד 17:46</p>	<p>ת"א 16:18 ת"ב 17:22 ת"ג 18:00</p>	<p>חיפה 16:08 17:20 17:58</p>
---	--	---	---	---

הגיגים לפרשת השבוע

"ויהי בבקר ותפעם רוזו" (בראשית מא' ז)

מדוע בחלום הראשון לא כתוב "ותפעם רוחו"? מתרץ ה"תוספת ברכה" שפרעה חשב שדברי חלומות לא מעלים ולא מורידים, ולכן לא שם לב לזה. אבל בחלום השני שכבר היה בבקר. ככתוב "ויהי בבקר", ומבואר בענייני החלומות. שחלום של שחרית ודאי מתקיים (ברכות נה:). לכן כתוב: "ותפעם רוחו".

"אזורי הודיע א-לקים אותך... אין נבון וזוכם כמוך" (בראשית מא' לט')

מה מביא את פרעה להגיע למסקנה ש"אין נבון וחכם" כיוסף? מתרץ ה"משך חכמה" לפי הגמרא שאומרת "שאין הקב"ה משרה שכינתו אלא על חכם גבור ועשיר" (נדרים לה). ואם היה יוסף מושלם במעלות האלה, גבור ועשיר, ניתן היה לתלות את השראת השכינה בזכות תכונות אלו ובנוגע לחכמה יש גדולים וחכמים ממנו. אבל "אחרי הודיע א-לקים אותך" כאשר אתה שרוי בבית האסורים וחסרות לך המעלות האלו, גבורה ועושר, חייבים לומר שהשראת השכינה עליך היא רק מכיוון שגדלת בחכמה מכל חכמי דורך, והקב"ה "יהיב חכמתא לחכימין", נותן חכמה לחכמים ולכן הודיע אותך את כל זאת.

"אבל אשמים אנוזנו" (בראשית מב' כא)

לכאורה לתיבה "אבל" אין משמעות בפסוק, מבאר ה"אור החיים" שהאחים בררו לעצמם מדוע באה עליהם הצרה הזו, האם זה בגלל מכירת יוסף? אך הם דחו את הטעם הזה כיוון שלשיטתם לפי הדין הם דנו את יוסף להריגה, אם כן, זה שהם מכרו את יוסף במקום להורגו הוא מצד מדת החסד ואין הם צריכים להיענש על כך. ואם צרתם באה להם כיוון שציערו את אביהם, אדרבא, הצרה שבאה עליהם תוסיף לאביהם עוד צער מכאוב, ולא יתכן שהקב"ה יעניש אותם על צער אביהם בדבר שיוסיף צער לאביהם. ומכיוון שלא מצאו טעם לצרתם לכן אמרו "אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו", כלומר, על כל פנים היה עליהם לרחם עליו בראות אחיהם מתחנן על סכנת נפשו, והם התאכזרו עליו, ודבר זה מגונה לצדיקים לעשותו, "על כן באה אלינו הצרה הזאת"

"את שני בני תבית" (בראשית מב' לו)

אנו רואים מהפסוקים שיעקב אבינו אינו מקבל את דברי ראובן ואילו את דברי יהודה, "אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים", הוא מקבל, מבאר הרמב"ן שיעקב אבינו לא בטח בראובן כפי בטח ביהודה, כי יהודה היה גבר באחיו. ועוד ידוע שראובן כבר פשע באביו, בעניין בלהה, לכן לא בטח בו יעקב. מה עוד שיהודה התחכם והניח ליעקב עד שתכלה הפת מן הבית ואז בוודאי ישמע אליהם יעקב.

"כי לולא התמהמהנו" (בראשית מב' י)

רבנו חננאל לומד מהכתוב שבני יעקב כבדו מאוד את אביהם ולכן הם דחקו את עצמם במאכל ולא הטיחו דברים כלפי אביהם עד שהתרצה מעצמו, וכאשר כבר התרצה הוא הודיע אותם והשיא להם עצה בחמשה דברים. האחד- "הורידו לאיש מנחה", השני- "וכסף משנה קחו בידכם". השלישי- "ואת הכסף המושב... אולי משגה הוא", שמא הממונה על הבית שכחו בשוגג לכך ציוה אותם יעקב להחזירו מפני קדוש השם, הרביעי- "ואת אחיכם קחו", והחמישי- התפלל עליהם כשאמר להם "וא-ל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש". (רבנו בחיי)

נר ה' נשמת אדם" העלון השבועי מוקדש לע"נ:

עמרם בן שבת בר איזיה ז"ל נלב"ע יט' אדר א' תשע"א
 שמעון בן חמו בר מסעודה ז"ל נלב"ע ד' שבט תשע"א
 מרים בן חמו בת פלורה ז"ל נלב"ע ג' טבת תשע"א

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל חביבה חיה בנימין בר שורין ז"ל חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
 ת.נ.צ.ב.ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"ויזופש בגדול הזול ובקטן כלה ומצא הגביע באמתות בנימין" (בראשית מ"ד יב)

"בגדול החל - זה שמעון, בקטן כלה - זה בנימין" (מדרש)

ותמוה הדבר, הרי ראובן הוא הגדול באחים ולא שמעון? מתרץ המהרי"ל דיסקין, שבני יעקב באו בטענת קל וחומר אל השליח של יוסף: "הן כסף אשר בפי אמתחותינו השיבנו אליך מארץ כנען, ואיך נגנוב מבית אדוניך כסף או זהב". והגיויני הוא שלא לקחו את הגביע. תשובת השליח היתה שאכן טענתם נכונה אך רק לגביכם, אבל לגבי שמעון ובנימין היא אינה נכונה כי שמעון היה במצרים ובנימין לא היה בפעם הראשונה כלל. ולכן הוא חיפש רק באמתחות שמעון ובנימין, וזהו בגדול החל זה שמעון, כי אצל ראובן הוא לא חיפש.

הגיגים לחנוכה

"ועל המלוזמות" (על הניסים)

צריך להבין, מדוע אנו אומרים ב"על הניסים" "ועל המלחמות", שמראה, כביכול, אנחנו שאנו שמחים ב"מלחמות" ומודים עליהם? על פניו מתאים היה יותר לומר "ועל הניצחונות"? מתרץ רבי יוסף כהנמן מפוניבז' שלהודות על הניצחון היה עדיין מוקדם מדי, שהלא המלחמה ביוונים היתה מלחמה רוחנית, מלחמת הקדושה נגד הטומאה, ובמלחמה זו הניצחון הסופי יהיה רק כאשר יבוא משיח צדקנו. אך בינתיים אנו מודים על כך שאנו "נלחמים", אנו מודים לקב"ה על כך, שבכל המצבים הקשים ביותר, אף כשהטומאה מאיימת לכבוש את כל היהודים, הם אינם נכנעים, אלא נלחמים בעוז על יהדותם.

"והיה לאות על ידכה" (שמות י"ג טו)

בפסוק זה שבו מצווה התורה על הנחת התפילין רמוז שגם בחנוכה ובפורים מניחים תפילין, כיצד זה רמוז? "והיה לאות על ידכה", את התיבה "ידכה" ניתן לחלק ל"יד" ו"כה". "יד" מרמז על חג הפורים שחל ב"ד באדר ו"כה" מרמז על ג חנוכה שחל בכ"ה בכסלו.

"מזמור שיר זנוכת הבית לרוד" (תהלים ל"א)

במזמור תהלים זה שמנהיגנו לאומרו בחג חנוכה רמוזות שלוש המצוות שאותן רצו היוונים לבטל מעם ישראל. שבת, מילה, חודש. כיצד? ראשי התיבות של שלוש המצוות האלו: מ'ילה, ש'בת, ח'ודש, (מש"ח) הם גם ראשי התיבות של "מזמור שיר חנוכה" (מש"ח).

"כי עמך מקור זימים באורך נראה אור" (תהלים לו י)

משל למי שמדליק את הנר והנר כבה, מדליק והוא כבה, אמר: עד מתי אהיה מתייגע? אמתין לזריחת השמש ואלך לאורה. כך ישראל, משנגאלו ממצרים נשתעבדו בבבל, עמדו חנניה מישאל ועזריה וגאלום, חזרו ונשתעבדו ביוון, עמדו החשמונאים וגאלום, חזרו ונשתעבדו באדום. אמרו ישראל: הרי נתייגענו. נגאלים ומשתעבדים וחוזרים ונגאלים ומשתעבדים, מעתה אין אנו מבקשים שיאיר לבו בשר ודם אלא הקב"ה בעצמו יאיר לנו כמו שכתוב "אל ה' יאיר לנו" (ילקוט תהלים)

"פתילות ושבזים שאין מדליקים בהם בשבת, מדליקים בהם בזנוכה" (שבת כא)

אפילו נשמות כאלה שהשבת אינה מעוררת אותן ואין לה השפעה עליהן, יש בכוחה של מצוות חנוכה לעורר אותן, שכן גם בימי החשמונאים נמצאו רבים מן היהודים במדרגה רוחנית שפלה מאוד. ואף על פי כן הושיע אותם הקב"ה ובכת אחת נתעוררה בהם התעוררות גדולה.

"אפילו כל המועדים יהיו בטלים, זנוכה ופורים לא בטלים"

צריך להבין מה ההבדל בין חנוכה ופורים לשאר המועדים? ראיתי מסבירים זאת דרך משל לאדם שקיבל סכום כסף בידו על מנת שישחור בו. הלך האדם וקנה בכסף סחורה והרויח ממנה ממון רב. כעת, אפילו אם יקחו ממנו את הכסף שקיבל, עדיין ישאר בידו הממון שהרויח. כך הוא לגבי כל המועדים האמורים בתורה אשר ניתנו לעם ישראל במתנה ולא מצד זכויותיהם, ולכן יכולים הם להתבטל ולהילקח מהם. אבל חנוכה ופורים שניתנו לישראל בזכות מעשיהם, שחירפו נפשם על התורה וקיומה, לכן מועדים אלה הם "פרטיים" שלהם ואי אפשר ליטלם מהם.

"זוהגין הנערים העניים לסבב בזנוכה על הפתוזים" (מגן אברהם)

הפרי מגדים מסביר את הטעם לכך ואומר שמלכות יון הרשעה רצתה לבטל מעם ישראל את שלשת העמודים שהעולם עומד עליהם, תורה, עבודה, וגמילות חסדים, ולכן נגד עמוד התורה קבעו נר חנוכה, "כי נר מצווה ותורה אור", ונגד עמוד העבודה קבעו הלל והודאה, וכנגד עמוד גמילות חסדים הנהיגו שהעניים יסבכו על הפתחים שיתנו להם צדקה וגמילות חסדים בעיני יפה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מוצ"ש 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קריית הרצוג ב"ב